

2008-12-10

Kommunstyrelsen
BSN-Öster
BSN Lunds Stad
Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Kultur- och fritidsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Granskning av övergripande samordning gällande barn- och ungdomsfrågor

På uppdrag av Lunds kommuns revisorer har Komrev inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers genomfört en granskning avseende övergripande samordning gällande barn- och ungdomsfrågor, se bifogad bilaga.

Den övergripande bedömningen är att det inom samtliga av de här granskade nämnderna (barn- och skolnämnderna, utbildningsnämnden, socialnämnden samt kultur- och fritidsnämnden) finns en medvetenhet om vikten av att samarbeta inom barn- och ungdomsfrågorna. Samtidigt är samarbetet när det gäller barn- och ungdomsfrågor generellt sett ostrukturerat. En tydligare samordning krävs för att det inte bara ska vara enskilda initiativ som leder till samarbete och uppföljning av gemensamma beröringspunkter.

Revisionen önskar framhålla följande bedömningar:

- Barn- och skolnämnderna samt utbildningsnämnden bör tydliggöra i vilken mån samverkan ska ske med socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Detta bör göras i de styrdokument som finns för verksamheten.
- Kommunstyrelsen bör verka för att tydliggöra nämndernas ansvar att samverka när det gäller barn och ungdomar.
- De granskade nämnderna bör verka för att initiativen i förslaget till politiskt program för unga i enlighet med kommunfullmäktiges beslut ligger till grund för arbetet i kultur- och fritidsnämnden i samverkan med andra nämnder.
- Utvärdering av samverkan sker i begränsad omfattning och i samband med enskilda initiativ. Det finns inte heller någon kontinuerlig uppföljning av samverkansinsatser i och med att det saknas mål och struktur för samarbetet liksom fasta mötesplatser för exempelvis förvaltningscheferna.

Svar över vidtagna åtgärder önskas före februari månads utgång 2009.

Kommunrevisionen

2008-12-10

FÖR LUNDS KOMMUNS REVISORER

Lars Larsson
Ordförande

Postadress
Box 41
221 00 Lund

Besöksadress
Stortorget 1

Telefon
046 - 35 50 00
046 - 35 53 82
046 - 35 57 96

Fax
046-35 59 28

e-post
komrev@lund.se

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Granskning av övergripande samordning gällande barn- och ungdomsfrågor

Lunds kommun

November 2008

Lars Dalesjö

Mattias Norling

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1 Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Revisionsfråga	3
1.3 Metod och avgränsning	4
2 Mål- och styrdokument	5
2.1 Kultur- och fritidsnämnden	5
2.2 Socialnämnden.....	5
2.3 Utbildningsnämnden.....	6
2.4 Barn- och skolnämnderna.....	6
2.5 Förvaltningsövergripande styrdokument.....	6
2.6 Samordningsuppgifter i förvaltnings specifika styrdokument	7
3 Struktur på och insatser för samordning	8
3.1 Intervjuer med representanter från förvaltningar	8
3.2 Intervjuer förvaltningschefer	9
3.3 Socialsekreterare i skolan som exempel.....	10
3.4 Fritidsledare i skolan som exempel	11
4 Uppföljning och utvärdering av samordning	12
5 Analys och bedömning.....	13
Bilaga 1 Kommunfullmäktige- och nämndsmål	

Sammanfattning

Revisorerna i Lunds kommun har gett Öhrlings PricewaterhouseCoopers i uppdrag att granska samverkan mellan nämnderna i kommunen när det gäller barn- och ungdomsfrågor. Nämnderna som ingått i granskningen är: socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, barn- och skolnämnd Lunds Stad, barn- och skolnämnd Lund Öster samt utbildningsnämnden. Den övergripande revisionsfrågan har varit: *har Lunds kommun en ändamålsenlig organisation avseende arbetet med barn och ungdomar?*

Enligt vår bedömning finns det inom samtliga av de här granskade nämnderna en medvetenhet om vikten av att arbeta med barn- och ungdomsfrågorna. Samtidigt är samarbetet när det gäller barn- och ungdomsfrågor generellt sett ostrukturerat. En tydligare samordning krävs för att det inte bara ska vara enskilda initiativ som leder till samarbete och uppföljning av gemensamma beröringspunkter.

Två samordningsområden lyfts i rapporten fram som exempel. Det ena är socialsekreterare i skolan och det andra fritidsledare i skolan. När det gäller socialsekreterare i skolan har socialnämnden och de två barn- och skolnämnderna här gjort en utvärdering och omstrukturering av detta samarbete vilket lett till en mer likartad organisation inom skolorna och en tydligare överenskommelse mellan nämnderna. Fritidsledare i skolan kan ses som ett motsvarande samarbete fast mellan barn- och skolnämnderna samt kultur- och fritidsnämnden. Här har inte motsvarande utvärdering gjorts och enligt intervjuade både i skolor och inom kultur och fritidsförvaltningen saknas det tydliga riktlinjer för hur samarbetet ska hanteras.

Dessa exempel ger en bild av hur samarbetet mellan nämnderna ser ut. Det finns relativt många beröringspunkter mellan verksamheterna och på de allra flesta håll bedöms också samarbetet i vardagen vara bra. Men på den övergripande nivån saknas strukturer för styrning och uppföljning av det samarbete som sker. Vi har i granskningen kunnat konstatera att det tagits flera enskilda initiativ till samverkan. Men utan en övergripande samordning finns risken att dessa initiativ inte kan utnyttjas optimalt.

Vi vill framhålla följande bedömningar:

- Barn- och skolnämnderna samt utbildningsnämnden bör tydliggöra i vilken mån samverkan ska ske med socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Detta bör göras i de styrdokument som finns för verksamheten.
- Kommunstyrelsen bör verka för att tydliggöra nämndernas ansvar att samverka när det gäller barn och ungdomar.

- De granskade nämnderna bör verka för att initiativen i förslaget till politiskt program för unga i enlighet med kommunfullmäktiges beslut ligger till grund för arbetet i kultur- och fritidsnämnden i samverkan med andra nämnder.
- Utvärdering av samverkan sker i begränsad omfattning och i samband med enskilda initiativ. Det finns inte heller någon kontinuerlig uppföljning av samverkansinsatser i och med att det saknas mål och struktur för samarbetet liksom fasta mötesplatser för exempelvis förvaltningscheferna.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Revisorerna i Lunds kommun har gett Öhrlings PricewaterhouseCoopers i uppdrag att granska samverkan mellan nämnderna i kommunen när det gäller barn- och ungdomsfrågor.

I Lunds kommun är det framför allt inom fem nämnder som arbetet med barn- och ungdomar är att betrakta som en viktig del av verksamheten. Främst är det barn- och skolnämnderna och utbildningsnämnden som hanterar barn och ungdomar i verksamheten. Samtidigt har socialnämnden att verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden och slutligen har kultur- och fritidsnämnden ofta ansvaret för vanliga ungdomsaktiviteter såsom ungdomens hus eller sportaktiviteter.

Enligt förvaltningslagen har myndigheter en allmän lagstadgad skyldighet att samverka. I lagstiftningen som gäller för förskola, skola, polis, socialtjänst samt hälso- och sjukvård regleras särskild skyldighet att samverka i frågor som rör barn som far illa eller som riskerar att fara illa. Enligt socialtjänstlagen 5 kap § 1a ska socialnämnden aktivt verka för att samverkan kommer till stånd.

Det finns samtidigt viktiga samverkansområden även för ungdomar som inte riskerar att fara illa. Att ha ett väl fungerande samarbete exempelvis när det gäller fritidsverksamhet för ungdomar kan i förlängningen minska antalet ungdomar som får problem.

Att kommunens nämnder arbetar tillsammans är därför viktigt ur ungdomarnas och barnens perspektiv. Det finns en tendens till att olika synsätt gör att samarbetet brister. Kommunstyrelsen har samtidigt ett ansvar för att ungdomsfrågorna inte ”trillar mellan stolarna”.

1.2 Revisionsfråga

Revisionsfrågan är: har Lunds kommun en ändamålsenlig organisation avseende arbetet med barn och ungdomar?

Kontrollfrågor:

- Finns det tydliga mål och styrdokument för kommunens verksamhet, som tar fasta på barnkonventionens artiklar?
- Hur sker samordning mellan Barn- och skolnämnderna, Utbildningsnämnden, Socialnämnden och Kultur- och fritidsnämnden avseende ungdomsverksamheten?

- Finns det tydliga mål- och styrdokument för barn- och ungdomsfrågor inom respektive nämnd?
- Hur arbetar nämnderna med att sätta mål för och utvärdera arbetet med barn- och ungdomsverksamheten? Vilka metoder används och hur avrapporteras det?

1.3 Metod och avgränsning

Granskningen avgränsas till socialnämnden, utbildningsnämnden, barn- och skolnämnd Lunds Stad (BSN Lunds Stad), barn- och skolnämnd Lund Öster (BSN Lund Öster) samt kultur- och fritidsnämnden.

Granskningen avgränsas också till att gälla samordningen på en övergripande nivå. När det gäller konkreta exempel på samverkan finns det en mängd olika områden inom vilka nämnderna och förvaltningarna samverkar. Två exempel har valts ut för att ge en bild av konkret samverkan mellan nämnderna.

Granskningen genomförs i form av dokumentstudier (nämndsprotokoll, måldokument, budgetdokument, handlingsplaner, riktlinjer och policys m.m.) och intervjuer med förvaltningschefer från respektive förvaltning samt personal som arbetar med barn och ungdomar.

Intervjuade

Förvaltningschef, socialförvaltningen, Lunds kommun

Förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen, Lunds kommun

Förvaltningschef, barn- och skolförvaltning Lunds Stad, Lunds kommun

Förvaltningschef, barn- och skolförvaltning Lund Öster, Lunds kommun

Förvaltningschef, utbildningsförvaltningen, Lunds kommun

Rektor, utbildningsförvaltningen, Lunds kommun

Rektor, barn- och skolförvaltningen Lunds Stad, Lunds kommun (2 st)

Rektor, barn- och skolförvaltningen Lund Öster, Lunds kommun (2 st)

Fritidsintendent, kultur- och fritidsförvaltningen, Lunds kommun

Fritidsintendent, kultur- och fritidsförvaltningen, Lunds kommun

Enhetschef, utbildningsförvaltningen, Lunds kommun

Enhetschef, socialförvaltningen, Lunds kommun

Senior manager, socialförvaltningen, Lunds kommun

Rapporten har sakgranskats av intervjuade förvaltningschefer.

2 Mål- och styrdokument

2.1 Kultur- och fritidsnämnden

Kommunfullmäktigemål

Kultur- och fritidsnämndens uppdrag är att skapa vägar till:

- Bildning
- Folkhälsa
- Demokrati
- Kulturupplevelser
- Naturupplevelser

Nämndsmål

För att kunna utveckla positiva livsmiljöer skall lundaborna ges möjlighet till bredare kunskap och lust till:

- Eget skapande.
- Ges möjlighet till psykiskt, socialt och fysiskt välbefinnande
- Kunna påverka kultur- och fritidsutbudet genom dialog och delaktighet
- Erbjudas kulturupplevelser av hög professionell kvalitet
- Erbjudas ökad tillgänglighet till naturupplevelser.

Prioriterat nämndsmål 2008

För att kunna utveckla positiva livsmiljöer ska lundaborna kunna påverka kultur- och fritidsutbudet genom dialog och delaktighet.

2.2 Socialnämnden

Kommunfullmäktigemål

- Tidigt motverka destruktiva samhällsmiljöer.
- Hjälpa och stödja enskilda och grupper till bättre levnadsvillkor.

Nämndsmål

Följande mål bedöms vara tillämpbara som mål för barn och ungdomar och samordning:

- Prioritera förebyggande arbetssätt i alla verksamheter.
- Prioritera insatser till barn och unga.
- Samverka utifrån en helhetssyn på den enskildes behov av insatser.

2.3 Utbildningsnämnden

Kommunfullmäktigemål

- Det nationella uppdraget ska fullgöras med goda resultat, hög kvalitet och hög effektivitet. Kunskapsmålen ska sättas i fokus.
- Lugn, trygghet och arbetsro ska prägla våra skolor och förskolor.
- Elever, föräldrar och personal ska ha ökade möjligheter till insyn, delaktighet och påverkan.
- Planering, styrning och uppföljning ska förenklas och förbättras.
- Skolan och förskolan ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Nämndsmål (se bilaga 1)

2.4 Barn- och skolnämnderna

Kommunfullmäktigemål

- Det nationella uppdraget ska fullgöras med goda resultat, hög kvalitet och hög effektivitet. Kunskapsmålen ska sättas i fokus.
- Lugn, trygghet och arbetsro ska prägla våra skolor och förskolor.
- Elever, föräldrar och personal ska ha ökade möjligheter till insyn, delaktighet och påverkan.
- Planering, styrning och uppföljning ska förenklas och förbättras.
- Skolan och förskolan ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Nämndsmål (se bilaga 1)

2.5 Förvaltningsövergripande styrdokument

Det har under ett antal år pågått ett arbete med att ta fram ett politiskt program för unga i Lunds kommun. Arbetet har utförts av personal från kultur- och fritidsförvaltningen i samarbete med representanter från ungdomstinget¹. Under 2008 har förslaget till program varit uppe för beslut i kommunfullmäktige. Beslutet är att "Politiskt Program för Unga skall utgöra underlag för kultur- och fritidsnämndens fortsatta arbete med ungdomsfrågor, i samverkan med övriga nämnder".²

Förslaget till politiskt program tar sin utgångspunkt i centrala delar av barnkonventionens artiklar såsom rättigheter och lika värde, barns rätt att överleva, leva och utvecklas samt

¹ Sedan hösten 2003 finns det i Lunds kommun ett ungdomsting som drivs av ungdomar i Lund (ålder 12-24 år). Målet med detta ungdomsting är att ungas åsikter ska föras fram.

² Lunds kommun, kommunfullmäktige, sammanträdesprotokoll 2008-02-28.

rätt att uttrycka sina åsikter. Programmet är vidare uppbyggt med fyra ”fokusområden”, som är:

- livskunskap, lärande och utveckling,
- självständigt liv, egen försörjning och bostad,
- hälsa och trygghet, samt,
- kreativitet och livsmiljö.

Förslaget till program tar också upp frågan om hur arbetet bör bedrivas i fortsättningen. Här föreslås att en handlingsplan ska utarbetas i samverkan mellan berörda nämnder och ungdomar. Handlingsplanen ska vara gemensam för nämnderna men kultur- och fritidsnämnden ska enligt programmet ansvara för att samordna och driva på arbetet med handlingsplanen.

2.6 Samordningsuppgifter i förvaltnings specifika styrdokument

En samordnad lokalplanering omnämns i det utbildningspolitiska programmet. I övrigt finns det på den övergripande nivån inga tydliga styrsignaler om i vilken utsträckning skolverksamheterna ska samverka med andra förvaltningar inom kommunen.

I förslaget till politiskt program för unga som nu gäller för kultur- och fritidsnämndens verksamhet finns det upptaget att samverkan ska ske mellan berörda nämnder, exempelvis när det gäller ungas hälsa och ”unga i utanförskap”.

För kultur- och fritidsförvaltningen finns också samverkansfrågorna upptagna i styrdokumentet för den öppna fritidsverksamheten

”I olika utvecklings- och planeringssammanhang ska de som arbetar inom den öppna fritidsverksamheten alltid ställa frågan: – På vilket sätt kan vi samverka med andra för att på så sätt uppnå målen?”³

I den budgetframställan som presenterades för kommunstyrelsen från socialnämnden i april 2008 lyfts barn och ungdomsinsatser inom flera olika områden. Det förvaltningsgemensamma perspektivet framhålls också.

”I arbetet med barn och ungdomar fortsätter arbetet att inriktas på tidiga insatser, att öka barn och ungdomars delaktighet i sin egen utveckling, att arbeta med barns och ungdomars bästa i främsta rummet i enlighet med barnkonventionen.”

³ Lunds kommun, kultur- och fritidsförvaltningen, *Öppen fritidsverksamhet i Lund med sikte på framtiden*

Inom socialförvaltningens enheters verksamhetsplaner finns också angivet inriktningar för arbetet med barn och ungdomar. Det är framför allt inom Individ- och familjeomsorg (IFO) som mål om samverkan med andra förvaltningar finns. Inom de flesta verksamheter som ligger under IFO finns åtminstone något mål som tar upp samverkan med exempelvis skola eller kultur- och fritidsförvaltningen. Vanligast är samverkan med skolan.

3 Struktur på och insatser för samordning

3.1 Intervjuer med representanter från förvaltningar

De intervjuade rektorerna uppger att det primärt är skollagen, grundskole- och gymnasieförordningen som styr verksamheterna inom skol- och utbildningsområdet. De hänvisar till de kommunfullmäktigemål som finns i skolplanen (det utbildningspolitiska programmet). Utifrån dessa övergripande mål tar sen nämnden sina egna konkretiserade mål.

För socialtjänsten uppger de intervjuade att de har som mål att fokusera på tidiga insatser, men också att barn och unga är ett prioriterat område. I verksamhetsplanen får de kommunicerat de mål som gäller. De intervjuade uppger att de har efterlyst någon form av gemensamt förhållningsdokument för barn och ungdomar.

Intervjuade från kultur- och fritidsförvaltningen hänvisar till det politiska program som var uppe för beslut i kommunfullmäktige i februari 2008. Detta program har tagits fram av kultur- och fritidsförvaltningen på uppdrag från kommunfullmäktige. Processen har involverat både deltagare från andra nämnder/förvaltningar och ungdomar. Viktig input till programmet:

- LUPP/LUNK (Lunds Ungdomsenkät)
- Ungdomsting
- Representanter från övriga förvaltningar
- ”Arbetsboken” (ett sätt för ungdomar att bidra med synpunkter)

Enligt de intervjuade är programmet nu att betrakta som ett ”frivilligt program”. Vid tidpunkten för granskningen är det osäkert i vilken mån programmet kommer ligga till grund för samarbete mellan förvaltningarna. Vad som hänt är att ungdomstinget har översänt en förfrågan till samtliga nämnder i kommunen med förfrågan om i vilken utsträckning de avser ”vara med och arbeta kring de frågor som rör er nämnd.”⁴

⁴ Lunds kommun, Socialnämnden, sammanträdesprotokoll 2008-08-20.

De intervjuade hänvisar också till kultur- och fritidsnämndens uppdrag till den öppna fritidsverksamheten som i Lunds kommun hanteras av kultur- och fritidsförvaltningen.

En av de intervjuade rektorerna uppger att det på hennes område finns en väl uppbyggd samverkan med socialtjänsten. Från socialtjänstens sida har de nu också utsett en samordnare som skolan kan kontakta för att slussa vidare utefter de specifika frågeställningarna som finns. Denna samordnare har förenklat samarbetet enligt den intervjuade. En av de intervjuade anser dock att det finns en stor skillnad i elevunderlaget mellan BSN Lunds Stad och BSN Lund Öster som måste beaktas.

Socialsekreterare i skolan framhålls som ett bra exempel på samarbete från de intervjuade. Enligt de intervjuade är det både socialnämnden och barn- och skolnämnderna som står för finansieringen av dessa tjänster. I och med det decentraliserade budgetansvaret med elevpeng har också varje rektor en stor frihet i att själv besluta om samarbete. Gymnasieskolorna har inte samma funktion med socialsekreterare i skolan utan de har skolkuratorer. Enligt de intervjuade behövs inom detta område en bättre samverkan mellan kuratorer och socialförvaltningarna som utbildningsförvaltningarna (ca 40 procent av eleverna på gymnasiet kommer från andra kommuner än Lund).

Intervjuade från kultur- och fritidsförvaltningen uppger att samarbetet är personberoende i de olika skolområdena. Det är enligt dem en fördel om det finns en fritidsledare på samtliga skolor, men idag saknas det på vissa skolor fritidsledare.

Enligt samtliga intervjuade finns det inte någon särskilt stor tydlighet kring samordningen mellan nämnder och förvaltningar. Det finns flera samsamarbetsområden mellan de intervjuade förvaltningarna men inte någon övergripande struktur för samordning. Det samarbete som sker idag gör det trots avsaknaden av mål. Istället är det enligt de intervjuade ett samarbete som byggs upp utifrån behoven på den enskilda skolan eller för det enskilda barnet/ungdomen.

Från kultur- och fritidsförvaltningen framhålls emellertid att en översyn är på gång. En översyn som förhoppningsvis ska kunna ligga till grund för en bättre samordning mellan åtminstone socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Enligt de intervjuade fick både socialförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen i maj 2008 ett uppdrag från sina respektive presidier att verka för samordning.

3.2 Intervjuer förvaltningschefer

De intervjuade är osäkra på i vilken utsträckning målen från kommunfullmäktige och nämnderna specifikt talar om samordning och samverkan. De känner till förslaget till politiskt program för unga, framför allt från den remissrunda som förslaget varit ute på tidigare. Det har enligt de intervjuade också funnits representanter från förvaltningarna som medverkat i framtagandet av programmet under en längre tid och därigenom har vetskapen om förslaget spritts inom förvaltningarna.

Hantering av programmet skiljer sig åt mellan nämnderna. Inom socialnämnden har frågan från ungdomstinget tagits upp för behandling och ett svar har översänts till ungdomstinget. Även barn- och skolnämnd Lund Öster har hanterat frågan och lämnat svar. I övriga nämnder har frågan ännu inte tagits upp.

Samordningen mellan nämnderna är varierande. Det finns enligt de intervjuade en grupp där förvaltningscheferna och presidierna träffas två gånger per termin. I denna grupp ingår representanter från kultur- och fritidsnämnden, utbildningsnämnden samt de två barn- och skolnämnderna. Däremot ingår inte socialnämndens representanter vid dessa möten. Enligt de intervjuade är det ”praktiska organisationsfrågor” som avhandlas vid dessa möten. Det kan exempelvis röra sig om fritidsklubsverksamheten eller lokalfrågor. Därför är inte socialnämnden i lika hög utsträckning som övriga nämnder inblandad i dessa frågor.

Enligt de intervjuade är det mer praktiskt utbyte mellan nämnderna/förvaltningarna ute i verksamheterna än på övergripande förvaltningsnivå. Ett exempel som framhålls som lyckat är ”socialsekreterare i skolan” (beskrivs utförligare nedan). De intervjuade framhåller också att nämndernas mål för barn och ungdomar överensstämmer på en övergripande nivå. Exempelvis är elevdemokrati och utveckling av inflytandet för eleverna framträdande i målen för barn- och skolnämnderna och utbildningsnämnden, liksom i förslaget till politiskt program för ungdomar.

3.3 Socialsekreterare i skolan som exempel

Det har i Lunds kommun funnits socialsekreterare placerade i skolorna sedan år 1977. På detta sätt har socialtjänsten funnits med i skolornas verksamhet och elever i behov av stöd har kunnat få en ingång till socialförvaltningen. Under senare år har det funnits totalt 13 stycken socialsekreterare placerade i skolorna med årskurs 6-9. Socialsekreterarna bekostas gemensamt av skolorna och socialförvaltningen.

Socialnämnden har genomfört en översyn av organisationen för socialsekreterarna i skolan med syftet att göra resursen mer tillgänglig för samtliga åldrar i grundskolan och kunna fortsätta utveckla metoder i förebyggande arbete. Enligt intervjuad enhetschef för socialsekreterarna i skolan har denna förändring förankrats hos barn- och skolnämnderna under processens gång. Det fanns under tiden som översynen pågick en projektgrupp där förvaltningscheferna från barn- och skolförvaltningarna ingick. En förankringsprocess har också varit riktad till rektorerna i grundskoleverksamheten i kommunen. Bland annat har seminarium hållits och intervjuer har gjorts med enskilda rektorer.

Den nya organisationen bygger på en fortsatt gemensam finansiering (där socialförvaltningen står för merparten av finansieringen) av socialsekreterarna i skolan. Personerna kommer också att vara fysiskt placerade på skolor (6-9) liksom tidigare men med ett mer teambaserat arbetssätt.

3.4 Fritidsledare i skolan som exempel

Enligt en av de intervjuade inom kultur- och fritidsnämndens verksamheter finns det en stor skillnad i hur skolorna arbetar med fritidspersonalen. Här är ett konkret samarbetsområde som visar sig vara olika från skola till skola. Varje skola för enligt den intervjuade en dialog med verksamhetsledarna inom respektive fritidsområde om vilken omfattning det ska vara på fritidsledarverksamheten. Oftast görs sedan en överenskommelse inom området.

Fördelningen av fritidsledarna inom Lunds kommuns skolområden

Område	Skola	årsk	tim/vecka
Väster	Fågelskolan	7,8,9	10 tim/v
	Palettskolan	4,5,6	7 tim/v
S. Sandby	Killebäckskolan	6,7,8,9	40 tim/v
	Killebäckskolan	6,7,8,9	15 tim/v
Linero	Vikingaskolan	4,5,6	4,75tim/v
	Vikingaskolan	6,7,8,9	6 tim/v
Dalby	alla skolor		ej tidsang
Centrum	Svaneskolan	7,8,9	4 tim/v
	Vårfruskolan	4,5,6	1 tim/v
Genarp			saknas
Söder	Järnåkraskolan	7,8,9	15 tim/v
N. Fäladen	Fäladsgården	7,8,9	22,5 t/v
Ö.A Torn	Tunaskolan	6,7,8,9	18 tim/v
	ÖT -skolan	6,7,8,9	10 tim/v
Veberöd			saknas
Gunnesbo/Nöbbelev	Gunnesboskolan	7,8,9	25 tim. /v
Torn			1,5 tim/v

Källa: kultur- och fritidsförvaltningen

Användandet av fritidsledare på skolorna varierar från ingen personal alls (två av områdena saknar helt fritidspersonal) till 40 timmar per vecka. Det ska också framhållas att finansieringen av fritidspersonalen inte är densamma på de olika skolorna. Vissa skolor är med och finansierar personal medan andra inte är det. Enligt intervjuad från kultur- och fritidsförvaltningen är den stora olikheten mellan skolorna ett resultat av hur rektorerna väljer att använda sina resurser. Enligt en av de intervjuade rektorerna är det samtidigt Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för fritidsledarna. Enligt den intervjuade rektorn finns det inte någon tydlighet i hur fritidsledare på skolan ska hanteras utan det är upp till varje område att diskutera sig fram till lösningar. Båda de intervjuade anser att olikheterna mellan skolorna är ett resultat av en otillräcklig samordning mellan nämnderna/förvaltningarna.

4 Uppföljning och utvärdering av samordning

Den uppföljning som görs är i förhållande till de målen som har satts för respektive verksamhet. Inom barn- och skolnämnderna och utbildningsnämnden följer uppföljningen den normala ordningen för skolorna, det vill säga målen följs upp i kvalitetsredovisningen. För kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden görs uppföljningen i verksamhetsberättelserna.

Enligt intervjuad verksamhetsansvarig för socialsekreterare i skolan finns det inom ramen för det nya systemet uppföljningsrutiner där socialsekreterarna ska följa upp och statistikföra uppgifter om vilka insatser som görs. Statistiken kommer att redovisas för rektorerna men också ligga till grund för verksamhetsuppföljningen inom socialnämnden. Enligt intervjuade förvaltningschefer för barn- och skolförvaltningarna kommer utfallet av socialsekreterare i skolan att följas upp i kvalitetsredovisningarna.

Förutom LUNK genomförs också en föräldraenkät och en personalenkät. Den genomförs av handläggare på kultur- och fritidsförvaltningen tillsammans med barn- och skolförvaltningarnas och utbildningsförvaltningens utvecklingsledare. LUNK är uppdelad på några olika temaområden för varje år. Under 2008 är temat hälsa och under 2009 kommer det vara demokrati/delaktighet. Övriga uppföljningsinsatser som genomförs är kultur- och fritidsvaneundersökningen samt kvalitetsredovisningen för skolorna.

Enligt de intervjuade är det osäkert om det någonsin har gjorts någon utvärdering av vad samverkan ger för resultat. Det som görs är snarare en uppföljning av vad som händer, LUNK ger svar på hur utvecklingen ser ut bland barn och unga men ”ger kanske egentligen fler frågor än svar” enligt en av de intervjuade.

5 Analys och bedömning

Den övergripande revisionsfrågan är *om Lunds kommun har en ändamålsenlig organisation avseende arbetet med barn och ungdomar?*

Enligt vår bedömning finns det inom samtliga av de här granskade nämnderna en medvetenhet om vikten av att arbeta med barn- och ungdomsfrågorna. Samtidigt är samarbetet när det gäller barn- och ungdomsfrågor generellt sett ostrukturerat. En tydligare samordning krävs för att det inte bara ska vara enskilda initiativ som leder till samarbete och uppföljning av gemensamma beröringspunkter.

Mål- och styrdokument

Bedömningen är att barn- och skolnämnderna samt utbildningsnämnden bör tydliggöra i vilken mån samverkan ska ske med socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Detta bör göras i de styrdokument som finns för verksamheten. Kommunstyrelsen bör verka för att tydliggöra nämndernas ansvar att samverka när det gäller barn och ungdomar.

Vi har i granskningen konstaterat att det finns mål- och styrdokument som beaktar barn- och ungdomsfrågor. Samtliga här granskade nämnder har mål som knyter an till barn och ungdomar. Socialnämnden har också som ett av sina nämndsmål att samverka ”utifrån den enskildes behov av insatser.”

I verksamhetsplaner för socialtjänsten och kultur- och fritidsförvaltningen finns det uttalat att samverkan ska ske inom olika områden. Däremot saknas liknande beskrivningar i de styrdokument som gäller för barn- och skolnämnderna och utbildningsnämnden. Tydliga mål för ett område, i detta fall samordning av barn- och ungdomsfrågor, möjliggör också avsättning av resurser till området och i förlängningen också en optimering i användandet av resurserna (effektivitet).

Det är tydligt att det saknas en övergripande samordning när det gäller barn- och ungdomsfrågorna och samarbetet mellan nämnderna. I förslaget till politiskt program för unga finns det föreslagna åtgärder som skulle skapa en tydligare samordning men nämndernas ansvar för att arbeta med dessa frågor är idag otydligt. Kultur- och fritidsnämnden har till uppgift att arbeta i enlighet med programmet men övriga nämnder har det inte.

Praktisk samverkan

Bedömningen är att det finns ett behov av en tydligt känd struktur för samverkan mellan nämnder och förvaltningar både avseende gemensamma strukturer, riktlinjer och förhållningssätt. Det finns i förslaget till program för unga bra idéer att ta tillvara. Därför bör de granskade nämnderna verka för att initiativen i programmet i enlighet med

kommunfullmäktiges beslut ligger till grund för arbetet i kultur- och fritidsnämnden i samverkan med andra nämnder. En samordnande grupp för alla förvaltningar som dagligen arbetar med barn och unga i verksamheten skulle enligt vår bedömning kunna ge en bättre samordning.

I de intervjuer vi gjort har det framförts ett flertal exempel på samverkan. Denna samverkan sker dock först och främst på verksamhetsnivå. Vi vill gärna framhålla att det är vår uppfattning att när personalen samverkar i den dagliga verksamheten lyckas man bäst med tidiga upptäckter och förebyggande insatser. Vår uppfattning är att arbetet med att organisera verksamheterna så att personalen i de olika förvaltningarna har ett utbyte med varandra är minst lika viktigt som att ha policy, handlingsplaner och rutiner för samarbetet. I det praktiska genomförandet av samverkan fås det bästa resultatet ofta genom diskussioner för att komma fram till lösningar som innebär att var och en inte arbetar för sig i sin verksamhet utan praktiskt samarbetar i vardagen.

På förvaltningsövergripande nivå ser vi inte någon tydligt strukturerad samverkan förutom när det gäller lokalfrågor och en del andra praktiska frågor. Det blir istället enskilda initiativ vid enskilda tillfällen som ligger till grund för nämndernas samverkan. Det är viktigt att det finns en övergripande strategi för samverkan. Vi har i granskningen kunnat konstatera att det tagits flera enskilda initiativ till samverkan, bland annat mellan kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden samt mellan socialnämnden och barn- och skolnämnderna. Om samverkan i allt för stor utsträckning bygger på enskilda initiativ utan en övergripande samordning kan det vara svårare att göra samverkan effektiv.

Den geografiska koppling av socialtjänsten (eller kontaktpersonen) med regelbundna kontakter med personal inom ett skolområde är ett gott exempel på samordning med ett nedifrån- och upp-perspektiv där initiativen kommit från verksamhetsansvariga.

När det gäller fritidsledarna är elevernas tillgång till fritidspersonal varierande mellan skolområdena i kommunen. Det har inte skett någon övergripande samordning i denna fråga och det är upp till varje rektor att besluta i vilken mån eleverna ska ha tillgång till fritidsledare. Om socialsekreterare i skolan är det goda exemplet på samverkan kan bristen på samordningen kring fritidsledare framhållas som ett mindre bra exempel. På verksamhetsnivå finns motsvarande exempel inom gymnasieskolan där koppling mellan socialsekreterare i de berörda kommunerna och skolkuratorer behöver förstärkas.

Uppföljning och utvärdering

Bedömningen är att utvärdering sker i begränsad omfattning och i samband med enskilda initiativ. Det finns inte heller någon kontinuerlig uppföljning av samverkansinsatser i och med att det saknas mål och struktur för samarbetet liksom fasta mötesplatser för exempelvis förvaltningscheferna.

De mål som finns följs upp enligt den ordinarie uppföljningsrutinen i kommunen. I den nyordning som skett för socialsekreterare i skolan finns det inbyggt uppföljningsrutiner. Däremot ser vi att det saknas rutiner för uppföljning av den samverkan som sker inom andra områden.

Utvärdering av samverkan har enligt intervjuade inte gjorts i någon större omfattning. Den nyligen omarbetade strukturen för socialsekreterare i skolan är ett exempel på utvärdering men kontinuerligt görs inte några insatser för detta.

Nämndsmål:

KoF

Fullmäktigemål

Kultur- och fritidsnämndens uppdrag är att skapa vägar till

- bildning
- folkhälsa
- demokrati
- kulturupplevelser
- naturupplevelser

Nämndsmål

För att kunna utveckla positiva livsmiljöer skall lundaborna

- ges möjlighet till bredare kunskap och lust till eget skapande.
- ges möjlighet till psykiskt, socialt och fysiskt välbefinnande.
- kunna påverka kultur- och fritidsutbudet genom dialog och delaktighet.
- erbjudas kulturupplevelser av hög professionell kvalitet.
- erbjudas ökad tillgänglighet till naturupplevelser.

Prioriterat nämndsmål 2008

För att kunna utveckla positiva livsmiljöer ska lundaborna

- kunna påverka kultur- och fritidsutbudet genom dialog och delaktighet.

Soc

Fullmäktigemål

- Tidigt motverka destruktiva samhällsmiljöer.
- Hjälpa och stödja enskilda och grupper till bättre levnadsvillkor.

Nämndsmål

Socialnämnden skall

- Prioritera förebyggande arbetssätt i alla verksamheter.
- Prioritera insatser till barn och unga.
- Prioritera arbete istället för bidrag.
- Samverka utifrån en helhetssyn på den enskildes behov av insatser.
- Utvärdera sin verksamhet och säkerställa rätt kompetens som har en långsiktighet.
- Ha en flexibel och mogen organisation.

Socialnämndens mål med god ekonomisk hushållning uppnås genom att

- Att anpassa påverkbar verksamhet till tilldelad ram.
- Genomföra regelbundna ekonomiska uppföljningar och öka möjligheten till insyn och kontroll och påverkan av verksamheten.

Utbildning

Fullmäktigemål

1. Det nationella uppdraget ska fullgöras med goda resultat, hög kvalitet och hög effektivitet. Kunskapsmålen ska sättas i fokus.
2. Lugn, trygghet och arbetsro ska präglade våra skolor och förskolor.
3. Elever, föräldrar och personal ska ha ökade möjligheter till insyn, delaktighet och påverkan.
4. Planering, styrning och uppföljning ska förenklas och förbättras.
5. Skolan och förskolan ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Nämndsmål

- 1.1 Skolan ska ge goda kunskaper enligt tydliga bedömningskriterier och med bästa resultat nationellt.
- 1.2 Fler elever ska nå målen.
- 1.3 Utbildningen ska anpassas till varje individs förutsättningar och med stor valfrihet för den enskilde.
- 1.4 Utbildningen ska präglas av ökad internationell samverkan, inte minst inom närregionen.
- 1.5 Resurserna ska utnyttjas effektivt.
- 2.1 Elever och personal ska må fysiskt och psykiskt bra.
- 2.2 Mångfald och olikheter ska respekteras.

- 2.3 Mobbning, våld eller droger ska inte förekomma. Evidensbaserade metoder ska användas.
- 3.1 Skolkonferenser och annan närdemokrati ska utvecklas.
- 3.2 Skolan ska vara öppen mot det omgivande samhället.
- 3.3 Skolans/förskolans verksamhet ska så långt möjligt motsvara elevernas och föräldrarnas förväntningar.
- 4.1 Onödigt administrativt arbete ska elimineras. Omfattningen av central detaljstyrning och centrala återrapporteringskrav ska minska kraftigt.
- 4.2 Kvalitetsarbetet ska decentraliseras. Arbetet ska vara enkelt, lokalt anpassat och ha en styrande funktion.
- 4.3 Den strategiska planeringen för personal, lokaler m.m. ska utvecklas.
- 5.1 Skolans verksamhet ska bidra till att bygga ett miljömässigt hållbart samhälle.
- 5.2 Skolan skall ge barn och ungdomar en möjlighet att upptäcka och förstå betydelsen av en långsiktig hållbar livsstil.

BSN stad

Fullmäktigemål

1. Det nationella uppdraget ska fullgöras med goda resultat, hög kvalitet och hög effektivitet. Kunskapsmålen ska sättas i fokus.
2. Lugn, trygghet och arbetsro ska präglade våra skolor och förskolor.
3. Elever, föräldrar och personal ska ha ökade möjligheter till insyn, delaktighet och påverkan.
4. Planering, styrning och uppföljning ska förenklas och förbättras.
5. Skolan och förskolan ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Nämndsmål

BSN Lunds Stad

BSN Lund Öster

<p>1.1 Skolan ska ge goda kunskaper enligt tydliga bedömningskriterier och med bästa resultat nationellt.</p> <p>1.2 Fler elever ska nå målen.</p> <p>1.3 Utbildningen ska anpassas till varje individs förutsättningar och med stor valfrihet för den enskilde.</p> <p>1.4 Utbildningen ska präglas av ökad internationell samverkan, inte minst inom närregionen.</p> <p>1.5 Resurserna ska utnyttjas effektivt.</p> <p>2.1 Elever och personal ska må fysiskt och psykiskt bra.</p> <p>2.2 Mångfald och olikheter ska respekteras.</p> <p>2.3 Mobbning, våld eller droger skal inte förekomma. Evidensbaserade metoder ska användas.</p> <p>3.1 Skolkonferenser och annan närdemokrati ska utvecklas.</p> <p>3.2 Skolan ska vara öppen mot det omgivande samhället.</p> <p>3.3 Skolans/förskolans verksamhet ska så långt möjligt motsvara elevernas och föräldrarnas förväntningar.</p> <p>4.1 Onödigt administrativt arbete ska elimineras. Omfattningen av central detaljstyrning och centrala återrapporteringskrav ska minska kraftigt.</p> <p>4.2 Kvalitetsarbetet ska decentraliseras. Arbetet ska vara enkelt, lokalt anpassat och ha en styrande funktion.</p> <p>4.3 Den strategiska planeringen för personal, lokaler m m ska utvecklas.</p> <p>5.1 Skolans verksamhet ska bidra till att bygga ett miljömässigt hållbart samhälle.</p> <p>5.2 Skolan skall ge barn och ungdomar en möjlighet att upptäcka och förstå betydelsen av en långsiktig hållbar livsstil.</p>	<p>1.1 Skolan ska ge goda kunskaper enligt tydliga bedömningskriterier och med bästa resultat nationellt.</p> <p>1.2 Fler elever ska nå målen.</p> <p>1.3 Utbildningen ska anpassas till varje individs förutsättningar och med stor valfrihet för den enskilde.</p> <p>1.4 Resurserna ska utnyttjas effektivt.</p> <p>1.5 Läsutvecklingen skall följas upp med Läsutvecklingsschemat LUS.</p> <p>1.6 Från år 5 i grundskolan ska eleverna ges möjlighet att varje läsår utvärdera hur undervisningen i varje ämne eller ämnesblock genomförs.</p> <p>2.1 Skolkonferenser, elevdemokrati och annan närdemokrati ska utvecklas.</p> <p>2.2 Skolan ska vara öppen mot omgivande samhället.</p> <p>2.3 Skolan/förskolans verksamhet ska så långt möjligt motsvara elevernas och föräldrarnas förväntningar.</p> <p>2.4 Nämnden/förvaltningen ska i varje geografiskt område minst en gång per läsår genomföra ett öppet möte för informationsutbyte mellan nämnd/förvaltning och föräldrar.</p> <p>2.5 Vid varje ansvarsområde och för förskolorna inom det geografiska området ska det finnas en skolkonferens, som vid intresse ska kunna utvecklas till lokal styrelse.</p> <p>3.1 Elever och personal ska må fysiskt och psykiskt bra.</p> <p>3.2 Mångfald och olikheter ska respekteras. Det är av största vikt att tendenser till främlingsfientlighet och intolerans uppmärksammas och motarbetas.</p> <p>3.3 I varje förskolas/skolas lokala arbetsplan ska det framgå hur man arbetar med jämställdhetsfrågor.</p> <p>3.4 Mobbning, våld eller droger ska inte förekomma.</p>
---	---

	<p>4.1 Onödigt administrativt arbete ska elimineras. Omfattningen av central detaljstyrning och centrala återrapporteringskrav ska minska kraftigt.</p> <p>4.2 Kvalitetsarbete ska vara enkelt, lokalt anpassat och ha en styrande funktion.</p> <p>4.3 Den strategiska planeringen för resursförsörjning, främst personal och lokaler, ska utvecklas.</p> <p>5.1 Öka antalet förskolor och skolor med Grön flagg/utmärkelsen Skola för hållbar utveckling till minst 16 st fram till 2008-12-31.</p> <p>5.2 Varje förskola/skola genomför årligen en miljöfrämjande transportåtgärd fram till 2008-12-31.</p> <p>5.3 Andelen ekologiska livsmedel inom verksamheten skall ökas till minst 30 % fram till 2008-12-31.</p> <p>5.4 Genomföra en förbättrad avfallshantering fram till 2008-12-31.</p> <p>5.5 Varje förskola genomför tre energibesparande åtgärder fram till 2008-12-31.</p> <p>5.6 Genomföra vaktmästarutbildning i syfte att höja kompetensen vad gäller energisparåtgärder fram till 2008-12-31.</p> <p>5.7 Internationell samverkan i skolan/förskolan ska utvecklas.</p>
--	---